

BAKTERINĖS DEGLIGĖS ŽALA

Esant palankioms aplinkos sąlygoms ši liga vieno vegetacijos sezono metu gali sunaikinti visą medelyną ar jauną kriaušių, obelių sodą.

Pagrindinė priežastis dėl ko bakterinė degligė yra tokia žalinga – **efektyvių kovos priemonių prieš ją nebuvimas.**

Mažiausiai žalos liga padaro tuomet, kai augalų šeimininkų žydėjimo metu pasitaiko pavasarinės šalnos, kurios iššaldo bakterijas. Jei pavasarinės šalnos nesutampa su aktyviu žydėjimu – kyla grėsmė, kad vasarą bakterijos intensyviai dauginsis ir užkrės vis naujus augalus.

Šiuo metu visame pasaulyje ieškoma įvairiausių priemonių prieš šią ligą, pavyzdžiui, biokontrolės metodai ar atsparių bakterinei degligei veislių kūrimas. Tačiau veislių kūrimas yra ganėtinai ilgas procesas, todėl į pagalbą stengiamasi pasitelkti ir genų inžineriją.

APSAUGOS PRIEMONĖS NUO BAKTERINĖS DEGLIGĖS

Nors liga dažnai pasireiškia ūmiai, greitai plinta, tačiau galima sumažinti jos paplitimo galimybes ir mastą, taikant specialias (prevencines) priemones:

- Įsigyjant bakterinės degligės augalus šeimininkus tik su pritvirtintais **augalų pasais** – t.y. augalų sveikatingumo įrodymu.

- Nuosekli bakterinės degligės **augalų šeimininkų priežiūra ir stebėjimas.** Bakterinės degligės augalų šeimininkų augintojai turėtų patys stebėti jų auginimo vietas. Reiktų nepamiršti ir tų augalų šeimininkų, kurie auga sodų ar medelynų pakraščiuose, yra naudojami augaviečių aptvėrimui gyvatvore. Didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas imliai motininei sodinamajai medžiagai bei jauniems augaliukams.

- **Agrotechinės priemonės** – vaismedžių sodų vietos parinkimas ir priežiūra (geras drenažas, apsauga nuo vabzdžių, vėžinių žaizdų šalinimas, genėjimo įrankių, drabužių bei batų dezinfekavimas, savaime išaugusių augalų šeimininkų naikinimas), saikingas tręšimas azoto trąšomis, lašinės lietinimo sistemos įrengimas.

- **Cheminės priemonės** – versliniuose soduose ir medelynuose turėti insekticidų panaudojimo planą, ypač prieš siurbiančiuosius vabzdžius vaisių augimo metu, žydėjimo metu nenaudoti insekticidų.

- **O taip pat svarbu** – sergantiems ir galimai sergantiems augalams taikyti Tarnybos specialistų nurodytas fitosanitarijos priemones.

Kilus įtarimui, kad augalas gali sirgti bakterine deglige, pažymėti pažeistą augalą ir nedelsiant kreiptis į Tarnybos regioninio skyriaus specialistus.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

- Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus, Tel.(8~315) 561 12, 561 13;
- Kauno – Donelaičio g. 33, Kaunas, Tel. (8~37) 32 06 32, 20 87 18;
- Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda, Tel. (8~46) 36 54 53, 47 18 44;
- Marijampolės – Kauno g. 142-2, Marijampolė, Tel. (8~343) 974 50, 970 94;
- Panevėžio – Anykščių g. 4, Panevėžys, Tel. (8~45) 46 23 75, 46 28 87;
- Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai, Tel. (8~41) 52 57 22, 52 63 64;
- Tauragės – Bažnyčių g. 14, Tauragė, Tel. (8~446) 610 68, 612 20;
- Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai, Tel. (8~444) 310 82, 310 84;
- Utenos – Maironio g. 1, Utena, Tel. (8~398) 614 65, 522 33;
- Vilniaus – Smėlio g. 8, Vilnius, Tel. (8~5) 238 38 32, 238 39 70.

VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Fitosanitarijos skyrius

Kalvarijų g. 62, LT-09304 Vilnius
Tel. (8~5) 273 1311, faks. (8~5) 275 21 28

El. paštas: info@vatzum.lt

Interneto svetainė: www.vatzum.lt

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

BAKTERINĖ DEGLIGĖ

2017 M.
VILNIUS

BAKTERINĖ DEGLIGĖ

Pavojingą vaismedžių ligą – **bakterinę degligę** (angl. *fireblight*) – sukelia bakterija *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow *et al.* Nuo to laiko, kai 1957 metais pirmą kartą liga buvo pastebėta Anglijoje, ji plačiai paplito po visą Europos žemyną.

KAS „SERGA“ BAKTERINE DEGLIGE?

Bakterinę degligę sukelianti *Erwinia amylovora* dažniausiai pažeidžia kriaušes (*Pyrus spp. L.*), obelis (*Malus spp. L.*), svarainius (*Chaenomeles spp. Lindl.*), cidonijas (*Cydonia spp. Mill.*), gudobeles (*Crataegus spp. L.*), dyglaines (*Pyracantha spp. M. Roem.*), kaulenius (*Cotoneaster spp. Ehrh.*), lokvas (*Eriobotrya spp. Lindl.*), šliandras (*Mespilus spp. L.*), šermukšnius (*Sorbus spp. L.*), medlievas (*Amelanchier spp. Med.*), fotinijas (*Photinia spp. Lindl.*) ir kitus augalus – apie 200 rūšių iš 40-ies erškėtinių šeimų.

SĄLYGOS BAKTERIJŲ DAUGINIMUISI

Ligos plitimui palankiausios aplinkos sąlygos – pakankamai drėgnas (70%) bei šiltas (+15°C - +32°C) oras. Tokiomis sąlygomis greitai vystosi augalo audiniai, o būtent jauni augalų audiniai yra labiausiai jautrūs infekcijai. Karštu ir sausu vasaros laikotarpiu ligos plitimas gali sustoti, tačiau vėl atsinaujinti rudenį.

PLITIMO BŪDAI

Ligos sukėlėja plinta vėjo, lietaus, krušos pagalba, su vabzdžiais (bitės, amarai, vapsvos, musės ir kt.) ir migruojančiais paukščiais. Taip pat ji gali būti pernešta su užkrėsta sodinamąja ir skiepijimo medžiaga, retais atvejais – su vaisiais, eksudatu ištepta tara, pakavimo medžiaga ar medžių genėjimo įrankiais.

BAKTERINĖS DEGLIGĖS POŽYMAI

- Charakteringas bakterinės degligės požymis – ūglių, metūglių viršūnės susisukimas kabliu intensyvaus jų augimo metu („šferdo kablys“). Kablių gali ir nebūti, jei liga prasideda šakos vidurinėje dalyje ir nepasiekia viršūnės.

- Lapai ruduoja ar juoduoja, susisuka, apmiršta, bet nenukrenta. Vysta ir žūsta ūgliai, jaunos šakelės ir šakos.

- Pražydę žiedai vysta ir žūsta pajuoduodami, tačiau nenukrenta.

- Kamine liga paprastai prasideda nuo viršaus ir leidžiasi kamine žemyn. Žievėje, o vėliau ir gilesniuose sluokniuose, susidaro žaizdos (vėžiai). Kartais žievė, supanti žaizdą, suskyla. Tik dviejų metų medienoje galima pamatyti ligos sukeltus pakitimus. Pjūvyje opos audiniai atrodo rausvai rudi ar oranžiniai (spalva priklauso nuo pažeisto augalo rūšies ir net veislės), o pažeisti indai sudaro „marmurinį piešinį“.

- Pažeista žievė suminkštėja, iš jos pradeda tekėti eksudatas, kuriame daug bakterijų. Skystis būna pilkšvai baltos ar pieno spalvos. Pažeista žievė sutrūkinėja, išryškėja riba tarp sveiko ir pažeisto audinio.

